

hans vandekerckhove gimme shelter

hans vandekerckhove

gimme shelter

Alle werken in dit boek zijn olie op doek; alle afmetingen zijn in cm
All works in this book are in oil on canvas; all measurements are in cm

7 binnen en buiten
8 inside and outside

13 **een schilderij is als een woning**

14 **a painting is like a home**

19 verf
20 paint

23 evoluties
24 developments

29 serre
30 greenhouse

43 horizon
44 horizon

57 berg
58 mountain

67 bomen
68 trees

83 architectuur
84 architecture

131 tuin
132 garden

149 visitatie
150 visitation

'Alleen in mijn gedichten kan ik wonen.
Zoolang ik weet dat ik in wildernis,
In steppen, stad en woud dat onderkomen
Kan vinden, deert mij geen bekommernis.'

Jan Slauerhoff, uit het gedicht 'Woninglooze'

een schilderij is als een woning

Eric Rinckhout

Hans Vandekerckhove is een trage schilder. Zijn werk nodigt ook uit tot langzaam kijken. Steevast zet hij de tijd stil en bant alle geluid uit zijn schilderijen. Hij laat zijn wereld, samen met de olieverf, geleidelijk aan stollen; het leven wordt als het ware onder een stolp gezet. Toch sluit het werk van Hans Vandekerckhove de toeschouwer niet buiten. Integendeel: het opent zich en is uitnodigend, zelfs genereus. De ruimte, die zo'n cruciale rol speelt in zijn schilderijen, vraagt om betreden te worden. Als een hedendaagse Alice kan de kijker binnenstappen in die kleurrijke en weldadige wereld: een Wonderland van weidse landschappen – al dan niet met een serre als terugkerend motief –, strakke modernistische architectuur, besloten tuinen en soms een ruïne. Vaak groots en overweldigend, maar altijd beschermend.

Recent heeft Hans Vandekerckhove er de geborgenheid van de huiskamer aan toegevoegd. Het licht blijft een cruciale rol spelen: het licht als bron van leven en als fundament van de schilderkunst. Zonder licht geen zicht, geen blik, geen lijn, geen vlak, geen kleur.

Hans Vandekerckhove is een bewonderaar van Henri Matisse, de grote Franse meester die vond dat zijn schilderijen een comfortabele leunstoel moesten zijn waar de toeschouwer – een reiziger – van zijn vermoeidheid kon bekomen. Net als bij Matisse zijn de schilderijen van Hans Vandekerckhove – hoezeer ze ook geïnspireerd zijn op de zicht- en tastbare wereld – in de eerste plaats mentale landschappen. Het schilderij is een oord, een schuilplaats; een ideële, ideale wereld; een andere, betoverde en betoverende ruimte. Het is geen toeval dat het boek dat u nu in handen heeft *Gimme Shelter* heet.

Een schilderij is een sacrale ruimte, waarbij het woord 'sacraal' voor mij geen enkele religieuze betekenis heeft. Het betekent wel dat het schilderij een plek is waar andere wetten dan die van de fysica gelden: er is geen zwaartekracht en geen chronologische tijd; er heersen alleen de wetten van verf en schilderkunst. Het licht valt daar, waar de schilder wilt dat het valt.

Vandekerckhove schildert een huis. Tezelfdertijd is het schilderij zelf een huis. Zijn huis. Om het met een parafraze op een versregel van de Nederlandse schrijver-reiziger Jan Slauerhoff te zeggen: 'Alleen in mijn schilderijen kan ik wonen.'

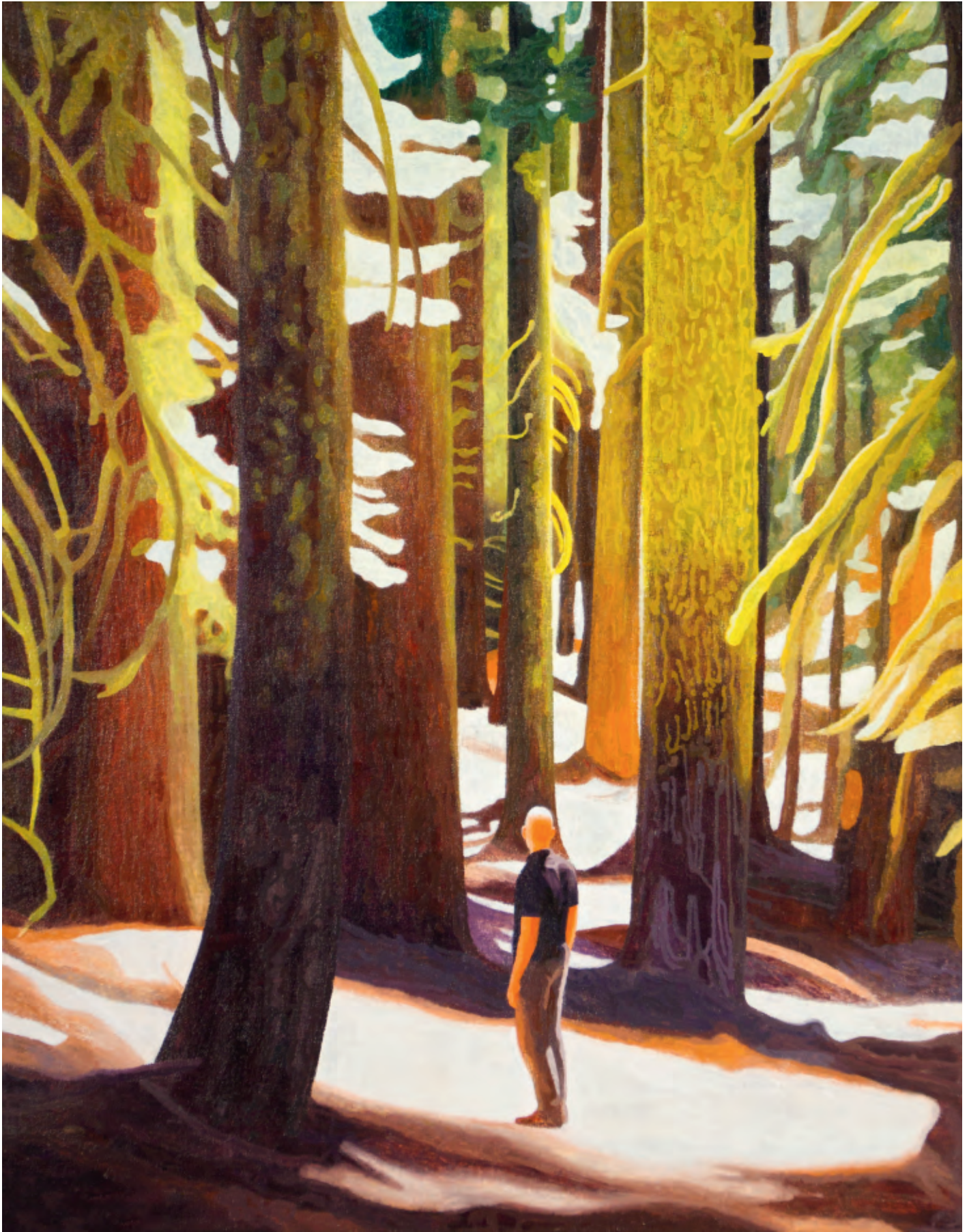

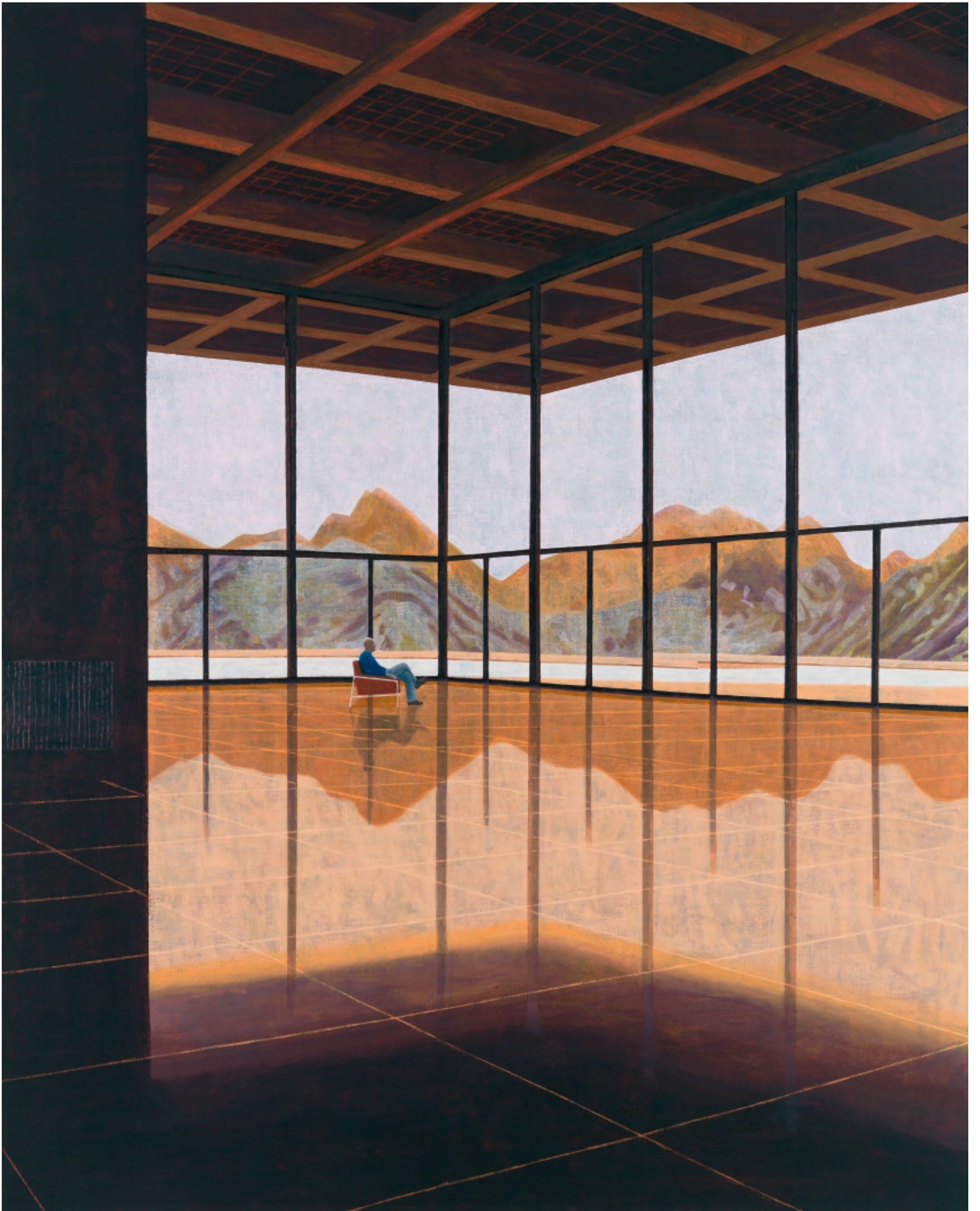
P&M's Place 2014, 160 x 200

Moss Wood 2014, 100 x 80

architectuur

Pas sinds 2009 heeft de hoofdzakelijk modernistische architectuur haar intrede gedaan in het oeuvre van Hans Vandekerckhove. Mogen we het paviljoen van de Duitse architect Mies van der Rohe in Barcelona - opgetrokken in 1929 en gereconstrueerd tussen 1983 en 1986 - beschouwen als een soort serre? Het is zonder twijfel de lichtheid van het paviljoen die Hans Vandekerckhove heeft aangetrokken. 'Licht' in de betekenis van 'niet zwaar', want Van der Rohe heeft smalle kolommen gebruikt - waardoor de constructie lijkt te zweven - én in de betekenis van 'helder', want het gebouw bevat veel glas.

Het paviljoen in Barcelona is heel open: net als bij de serre is de grens erg dun tussen binnen en buiten. Bovendien levert het gebouw nogal wat symmetrie op: het gebruikte marmer is opengeklapt en daardoor vaak gespiegeld. Bovendien zijn er rondom het paviljoen waterpartijen, die voor de nodige reflecties zorgen.

Opvallend zijn de scherpe uitsnijdingen in de schilderijen van Hans Vandekerckhove. Heldere en donkerder vlakken contrasteren sterk met elkaar. Er is ook het zuigende perspectief in de schilderijen. Vaak is er een menselijke figuur die in de strakheid van de modernistische architectuur zorgt voor een zekere 'articulatie'. Het is meestal de dochter van de schilder, vandaar de titel van de serie: *Laura Maria Barcelona*. De eenzame, observerende figuur leidt enerzijds onze blik, maar is anderzijds nadrukkelijk *in* de architectuur geplaatst: de wereld bevindt zich op die manier *rondom* de figuur. Zo staan ook wij - als kijker - niet alleen *vóór* het doek, maar kunnen we ons identificeren met de menselijke figuur, zodat ook wij *in* een wereld staan.²⁵

Het is geen toeval dat in het schilderij *The Architect's House* (2009) een figuur - in dit geval het alter ego van de schilder - in een felverlichte, geel geschilderde opening staat. De nacht is over het paviljoen van Mies van der Rohe gevallen, maar op de grens van binnen en buiten brandt nog licht. Dat zorgt voor strepen en vlakken van wit, lichtgroen, lichtblauw en geel. Geen schaduwen, maar strak afgelijnde lichtpartijen. Uitgesneden tegen een citroengeel vlak staat dus een man en in hem - eigenlijk in zijn hart - komen alle vluchtlijnen samen. Buiten en binnen, architectuur en mens, vallen samen; zoveel is duidelijk. De mens is de maat van alle dingen in deze architecturale wereld, waarin de sacrale verhoudingen heersen. Het oog van Hans Vandekerckhove wordt steeds getrokken door het licht en de weerspiegeling: of hij nu de Neue Nationalgalerie van Mies van der Rohe (uit 1967) in Berlijn schildert, de thermen van Vals (1996) in Zwitserland en het Kolumba Museum (2007) in Keulen - twee ontwerpen van Peter Zumthor - of de Punta della Dogana in Venetië - het hedendaagse kunstmuseum van François Pinault, dat omgebouwd werd door de Japanse architect Tadao Ando (2009).

Figuren zitten en kijken uit het raam. Steevast bevinden ze zich op de grens van binnen en buiten. In de ruimte worden ze telkens enkele keren weerspiegeld. In *Window on the East* (2015) zelfs tot viermaal toe. Zo lijken de schilderijen opengeklapte boeken of spiegels. Het schilderij weerspiegelt zichzelf en wordt zo een autonome, op zichzelf staande en in zichzelf gekeerde wereld.

In the series entitled *The Other Realm* (2013), Hans Vandekerckhove goes one step further. The figure has disappeared and all we see is the play of light falling in shafts across the abandoned, orange spaces. As it was for Henri Matisse, orange is the colour of paradise. Hans Vandekerckhove describes it as 'an abstract colour with a mystical aura'.²⁴ In *The Other Realm*, the title of which also functions as a programme statement, the architecture – the floors and walls – provides an excuse to paint light. The physical structure delivers the planes, angles and perspectives. Without a surface, there can be no reflected light; the architecture thus makes light visible. Or is it simply that the light is visualised by the painter?

²³ Roelstraete 2007, p. 21.

²⁴ Lesage 2007, p. 13.

